

Tri srca mam, kot radenska

Milan
Jesih

Pridete? Pridete! — O, pridejo! — Kdaj pridete? Kadarkoli, ves čas vas bom čakal!

Pridejo, mojstri v rimah, jasnooki, razcveteni, zali v sebi, brezdanji! pridejo, in jaz, ki zanje zračim bele sobe, jaz jih vodim po lokah in rebreh, jaz, ki pripravljam pogrinjek, jaz jim svetim pot z želvo kresnico.

Nekje daleč, voham v zraku, je srca obsojenega zgrabilo in zrukalo krvnikov nož,

nekje blizu, bržda v mestu, je fant, ki bo hudodelec, ko zraste, spustil sladoleđ na tla.

V žoltnih bilkah revne nizke trave se je naposled zganil zapozneli letni čas, preohlajena zemlja pa znemogla še kar naprej ječaje moli, mlada bi rada umrla.

Prah, ki jemlje moč očem ljudi, ki so kdaj prepeščili sončev ravnik! ti posebni ljudje, ki neprejenljivo kapljanje časa v brezdanjo bariglo minulega dela za njih!

Prah, strah, ličinka miru, mir, ki ni, da prsi ne bi dale prostora ne nebu ne peklu —

prah! strah! in, o! jug, brodnik, ki je zaspal in se odtrgal in se zbudil
orehovo jedrce!

*

In kje vse to? Na mizi pred menojo plehnata škatla, v njej žebliji; pred hišo
laja Reks.

Življenje, ki sem si ga izbral, ni po moji izbiri, in tesno mi je po letih, ko bi
še prebiral.

Ne gledam skoz okno: belolasi sosed se češe pod razcvetelim ringlojem,
od kosmov prhljaja po vsej vasi, po vsej dolini po katolicizmu žehti.

Sterilna noč vlakov. H, pomlad zgodnja, poldrug kilometer dolg mrlič se
prebujata od Šentvida prot Šmarni gori.

Dva si v beli kuhinji pečeva brancine, s čistimi pogledi prijateljsev si
potrjujeva majhne kuharske finte,
s pogledi prijateljsev tehtava drug drugega bridkost, natakava si malvazije;
mrz je, da se vidi sapa.

Legla bova in se sanjala: bog Ganež na slonu, bog Šiva na pavu, nad njima
— nad nama — v temo zaboden kažipot

na pot v prisposodobni kraj, kjer iz dveh rata eden, iz obeh šestet, imun pred
videzom reči;

iz dveh teles eno, iz dveh nravi ena: kaj trepetanja! in prečutih ur!
pritajevanih radosti!

Noč? Skoz minuto so padla štir desetletja — kdo sva, mlahava, posrebrena
seriozna gospoda?

Najneznatnejša misel se v naju ne skorajži; nobene kretnje, nobene grimase.

*

O, lej me, speči log, zdaj sem hotna žena, zdaj ljubim z dolgimi koraki,
nič se vame ne ujame, tako sem namreč popoln, poln odpuščanja, s čistoto
nabit!

črne ladje v mlaju so pecivo mojemu enemu očesu, njihovi kapitani v nič
zapečeni okruški granita, granit od sov!

Vino je tesnoba in tesnoba je vino — o, buket po daljnem maminem
ihtenju . . . Kako bom les?

Samo nocoj je bilo mogoče in nocoj nisem mel moči: nikdar ne bom stopil
skoz prisposodobni prstan vase.

V ničnih samskih urah se mi bo iztočil čas, v slepem spanju v kislih tujih
sobah,

na dež bom prežal vselej z novo vero, vselej me bo s prvo kapljo prebodla
groza.

V smrtni luči mi bo žal in sram me bo.

Previden, ko da bi ta hip nanovo prihajal na svet in bi mi bili pozabili
 prejšnje življenje izmit iz duha,
 previden od neštetihih metanaliz, k stalnosti težeč v podivjani palilaliji —
 stopnice, stopnice, stopnice!
 Žena, v resnici moški, moški, pravzaprav kerub prosvetljen, stoji na vratih
 v nočno sobo,
 stoji, kot opita, kot nabita z lučjo dni, ki so ji minili in so bela brisača med
 nama.

*

Ta trenutek daleč sred oceana za periskopom bruzgne še podmornica na
 plan,
 od hrepenenja bolni krmar se z nje z zaviralnim padalom požene v nebo —
 nobene sledi ni za njegovim jarkim krikom, zakaj, saj je sam.
 In tudi v meni vse miruje: v tišini temà, v temì v temò zavita prazna
 daljava, lačna, neizmerna.

Nobene nepoznane in sploh nobene podobe več v njegovem jeziku: gizdavi
 spomin!
 Očak, ki je oral in v brazdi našel luč, ki jo je vžgala Afrodità, preden se je
 zastrupila? Ne!
 Gizdavi spomin — ničesar v njem, njegovi klici pa dolgi, s spanjem
 presrebreni.
 O? ministrica? ki je po televiziji jokala in klela, od sina zapuščena? o? Ne! ne!

Teman, hladan studenec, ki teče na tuje prek zamolklih s smolo
 impregniranih planin,
 temna, hladna Luzitanka, ki njena čedalje bolj prozorna silhueta zginja v
 okno v nič,
 teman, hladan prst, ki zraste iz tegelca, ki je vanj bolna mačeha nasula
 mrtvih muh, o?
 O — gizdavi spomin, sredinec, na katerega konici kot globušček pleše polko
 blazen, zavržen planet.

Pripis

Rad bi le v nekaj besedah popisal temeljno zagato.

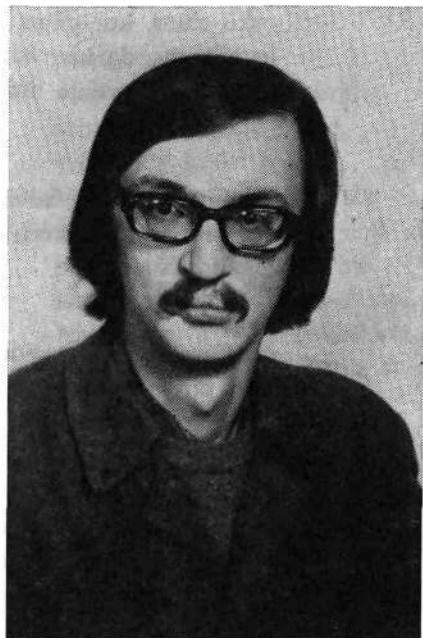
*Zagata je v tem, da se dela ni mogoče lotiti z evidentno novo formula-
 tivno tehniko, marveč da gre ves čas za aktualiziranje znanih, trohnečih,
 razpadajočih formulacij, ki so, načrte in sprevržene, nenadoma postale —
 da bi se rešile? — iz skromnih enosmernih enoznačnic pravi polivalentni
 monstrumi, s katerimi pa je kajpak edino možno eksperimentiranje.*

Z drugimi besedami: iskanje konciznosti, zavezujočnosti? Pa ne pride za tragedijo farsa? In če pride, kje so in katere so tiste barve današnjega pisanja, skoz katera teče »komuniciranje« s prihodnostjo? Katera so tista konkretna dela, ki že v celoti resonirajo z vrhno stavbo višjega časa?

Ali: kje je garancija, da je odgovorno pustiti peti svojega slavca, kakor ima pač ustvarjeno grlo?

Milan Jesih

Deset pesmi

Sergej
Kapus

ZERJAVICA Strjena kri razsuta po vodi
zakolne srebrne čolnarje, razpuščene v alge,
iz zarisa v pesku vstane igra in lov
in shod na stopnicah;
curek svetlobe na ozkih ramenih
premakne oči, zaprte v belo težo,
kot stvar v reži ognja,
steber mesa, ločen v zemljo in drevo;
in že obsije mrz zlatelo.

PRAVLJICA Ponoči zvezde oblijejo kamne z belo krvjo,
se razprostrejo ubita telesa;
sanjana zemlja postaja nevidna,
srebrno zvenijo neke oči.